

1 Toradh airgeadais an Stáitchiste don bhliain 2018

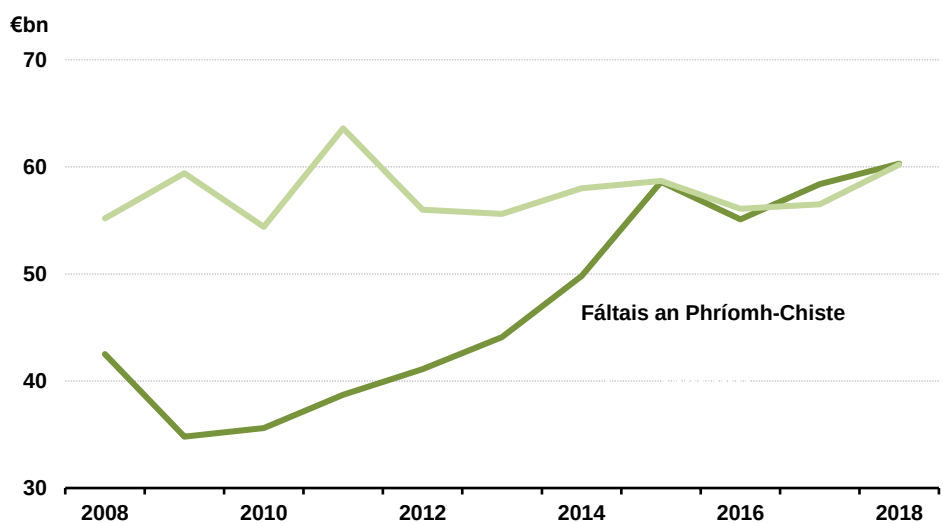
1.1 Íoctar gach ioncam de chuid an Stáit isteach i bPríomh-Chiste an Stáitchiste mura socraítear a mhalaírt de réir dlí.¹ Áirítear go príomha le fáiltais an Phríomhchiste ioncam ó cháin agus fáiltais ó iasachtaí a rinne Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta (GBCN) thar ceann an Stáit. Úsáidtear eisiúintí ón bPríomhchiste go príomha chun caiteachas ar sheirbhísí Stáit a mhaoiniú, agus chun anfiachas Stáit a sheirbhísiú agus a íoc ar ais.

1.2 Sna Cuntais Airgeadais bhliantúla, cuirtear i láthair na fáiltais isteach sa Phríomh-Chiste agus na heisiúintí amach as, mar aon le sonraí a bhaineann le hiasachtaí GBCN agus faisnéis ar dhliteanais agus ar shócmhainní áirithe an Stáit.² Sa tuarascáil seo, tá achoimre déanta ar na hidirbhearta ar an bPríomh-Chiste agus béim leagtha inti ar roinnt príomhthreochtaí. Ós rud é nach gcuimsítear clár comhardaithe sna Cuntais Airgeadais, leagtar amach freisin an staid achomair i ndáil le príomhshócmhainní agus príomhdhliteanais, an fiachas náisiúnta san áireamh.

Treochtaí fioscacha

1.3 In 2018, sháraigh fáiltais sa Phríomh-Chiste an méid ar eisíodh ón gCiste don dara bliain as a chéile (féach ar Fígiúr 1.1). Tharla easnaimh shuntasacha bhliantúla ó 2008 go dtí 2014. Tugtar iarmhéid an Stáitchiste ar ghlanbharrachas nó glaneasnamh an Phríomh-Chiste (i.e., barrachas nó easnamh fháltais an Chiste Lárnaigh thar eisiúintí, gan iasachtaí san áireamh). B'ionann barrachas an Stáitchiste don bhliain 2018 agus €99 milliún. Mar chomparáid, is ionann €1.9 billiún agus an barrachas a bhí ann in 2017.

Fígiúr 1.1 Fáiltais agus eisiúintí Phríomh-Chiste an Stáitchiste, 2008 go dtí 2018

1 Áirítear le hioncam Stáit nach n-íoctar go díreach isteach sa Phríomhchiste, mar shampla, fáiltais ó Árachas Sóisialach Pá-Choibhneasa, a íoctar isteach sa Chiste Árachais Shóisialaigh.

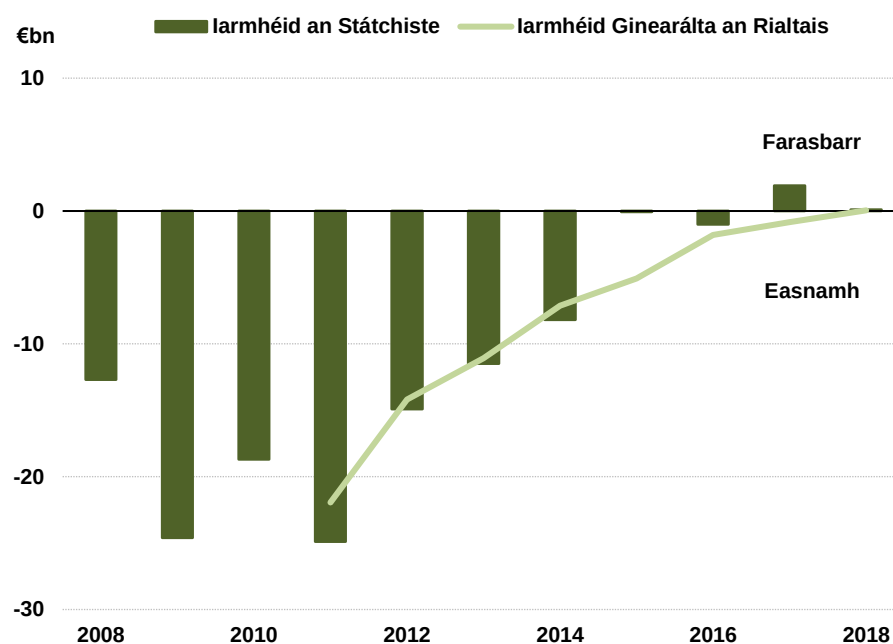
2 Ní airbheartaítear gur ráiteas airgeadais cuimsitheach don Stát, dá sócmhainní agus dliteanais, iad na Cuntais Airgeadais. Meastar gurb ionann na Cuntais Airgeadais agus thart ar 75% d'ioncam agus caiteachas iomlán an rialtais.

Foinse: Cuntais Airgeadais 2008 go 2018

Nóta: a Áirítear leis na fáiltais agus eisiúintí seirbhísiú an fhiachais náisiúnta ach ní áirítear leo iasachtaí a dhéanann an GBCN thar ceann an Stáit agus aisíoc an fhiachais náisiúnta. Féach ar Fíor 1.3 chun teacht ar anailís ar fháltais agus eisiúintí an Phríomh-Chiste i gcomhair 2014 go dtí 2018.

- 1.4** Beart níos leithne ná iarmhéid an Stáitchiste is ea iarmhéid an rialtais ghinearálta. Déantar feidhmíocht fhioscach earnáil an rialtais ghinearálta a thomhas leis, agus is é an tagarmharc caighdeánach é a úsáidtear chun críocha comparáideacha ar fud an Aontais Eorpaigh.¹ Sa chuid is mó de na blianta, bíonn iarmhéid an rialtais ghinearálta ag teacht dlúth go leor le hiarmhéid an Stáitchiste (féach ar Fíor 1.2). Éiríonn na difríochtaí idir na bearta go príomha mar thoradh ar an gcaoi ar déileáladh le hidirbhearta a bhain le bearta cobhsaithe don earnáil airgeadais. In 2018, bhí barrachas (€46 milliún) in iarmhéid an rialtais ghinearálta in Éirinn den chéad uair ó bhí 2007 ann.
- 1.5** Is é an Phríomh-Oifig Staidrimh a réitíonn staitisticí airgeadais bliantúla an rialtais. Áirítear sna foilseacháin seo ráiteas ioncaim agus caiteachais agus ráiteas ar ghlanfhiúchas an rialtais. Tá breac-chuntas ar thiomsú na staitisticí seo leagtha amach in Iarscríbhinn 1A.

Fíor 1.2 Iarmhéid an Stáitchiste, 2008 go 2018 agus iarmhéid an rialtais ghinearálta, 2011 go 2018

1 Mar shampla, úsáidtear iarmhéid an rialtais ghinearálta don mhonatóireacht fhioscach a dhéantar faoi Chomhshocrú Cobhsaíochta agus Fáis an Aontais Eorpaigh. Is éard atá sa Chomhshocrú ná sraith na rialacha a mbítear ag súil leis go gcoifídh ballstáit an Aontais Eorpaigh leo agus a gcúrsaí airgeadais poiblí á mbainistiú acu.

Foinse: Cuntais Airgeadais 2008 go 2018 (Iarmhéid an Stáitchiste) agus an Phríomh-Oifig Staidrimh: Ioncam agus Caiteachas an Rialtais, Iúil 2019 (Iarmhéid an rialtais ghinearálta).

Fáltais agus eisiúintí an Phríomh-Chiste

1.6 Tá anailís ar fháltais agus eisiúintí ó Phríomh-Chiste an Státhchiste (gan iasachtaí GBCN san áireamh) don tréimhse 2014 go dtí 2018 leagtha amach i Fíor 1.3.

Fíor 1.3 Comhdhéanamh fháltais agus eisiúintí an Phríomh-Chiste, 2014 go dtí 2018^a

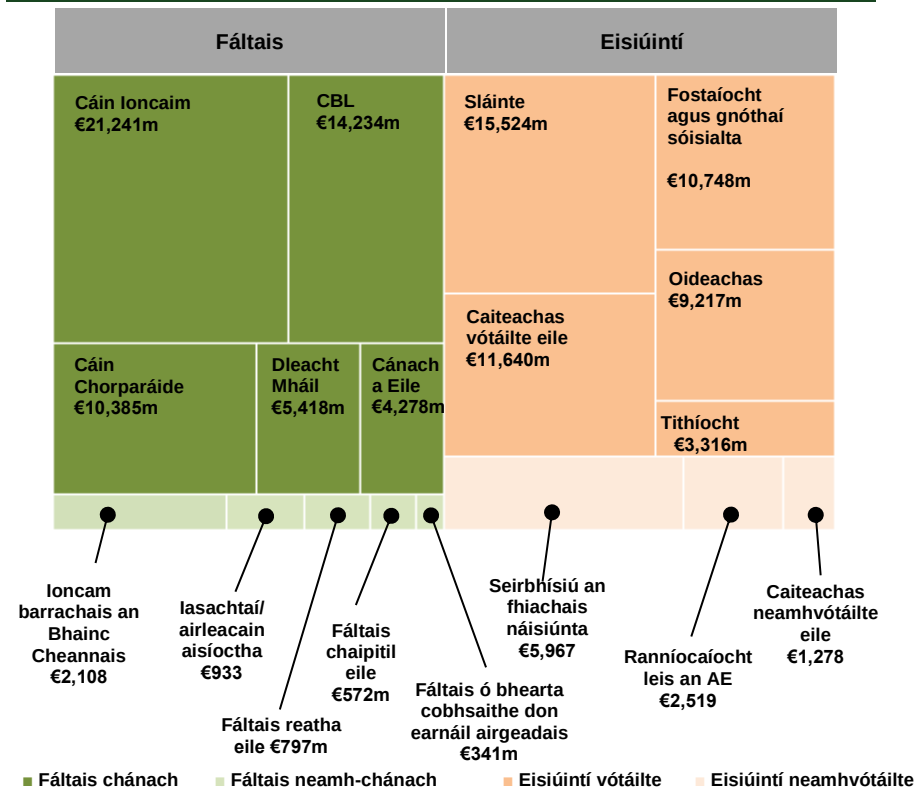
Fáltais	2014	2015	2016	2017	2018
	€m	€m	€m	€m	€m
Fáltais reatha					
Ioncam cánach	41,282	45,601	47,864	50,737	55,557
Aistriú ón gCiste Rialtais Áitiúil	520	481	318	230	—
Ioncam barrachais an Bhainc Cheannais ^b	1,225	1,719	1,800	1,836	2,108
Ioncam barrachais an chrannchuir náisiúnta	178	193	219	227	225
Díbhinní ó chomhlachtaí Stáit	475	551	269	324	261
Ioncaim reatha eile	568	572	498	248	311
Fáltais chaipitil					
Iasachtaí/airleacain aisíoctha ^c	4,987	5,348	2,143	1,021	933
Fáltais ó bhearta cobhsaithe don earnáil airgeadais	—	3,682	1,871	3,723	341
Fáltais chaipitil eisceachtúla ^d	405	335	—	—	—
Fáltais chaipitil eile	131	106	75	30	572
Iomlán na bhfáltais	49,771	58,588	55,057	58,376	60,308
Eisiúintí					
Eisiúintí do chaiteachas vótálaithe	42,224	42,863	43,986	46,291	50,445
Seirbhísí an fhiachais náisiúnta	7,579	7,107	6,845	6,227	5,967
Ranníocaíocht le buiséad an AE	1,685	1,952	2,023	2,016	2,519
Coimisiún de chuid an Oireachtais	101	106	114	110	131
Iasachtaí / airleacain ^e	4,875	5,111	2,320	963	975
Beartha cobhsaithe don earnáil airgeadais	100	30	4	—	—
Uisce Éireann (scaireanna, ranníocaíochtaí caipitil agus iasachtaí)	461	96	184	270	—
Aistriú chuig an gCiste Rialtais Áitiúil ^e	484	461	463	480	12
Ranníocaíocht chaipitil leis an Sásra Cobhsaíochta Eorpach	255	—	—	—	—
Ranníocaíocht le Ciste Infheistíochta Straitéisí na hÉireann	—	335	—	—	—
Íocaíochtaí le húdaráis áitiúla chun iasachtaí ón HFA a aisíoc	—	427	—	—	—
Íocaíochtaí Eile	196	164	136	113	160
Iomlán na n-eisiúintí	57,960	58,652	56,075	56,470	60,209
Farasbarr/(Easnamh) don bhliain	(8,189)	(64)	(1,018)	1,906	99

Foinse: Cuntais Airgeadais 2014 go 2018

- Nótaí:
- a Déantar comhdhlúthú ar idirbhearta a bhaineann le cuntas an Phríomh-Chiste agus leis an gCuntas Fuascailte Seirbhísí Caipitiúla. Is í GBCN a dhéanann cothabháil ar an gcuntas deiridh sin chun an fiachas náisiúnta a sheirbhísiú agus d'idirbhearta de ghnáthchineál bainc éireachta.
 - b Is éard atá sa mhéid a bhailítear sa Phríomh-Chiste gach uile bliain ná, go príomhúil, an t-ioncam barrachais don bhliain airgeadais roimhe sin, de réir ráitis airgeadais iniúchta Bhanc Ceannais na hÉireann.
 - c Féach ar larscríbhinn 1B, Figiúr 1B.1 chun teacht ar thuilleadh sonraí.
 - d Tá fáltais chaipitil eisceachtúla neamhfhillteach, agus baineann siad le: Fáltais dhíolacháin cheadúnais an Chrannchuir Náisiúnta (2014) agus fáltais díuscartha scairchaipitil Aer Lingus (2015).
 - e Bainteach le feidhmiú fháltais na Cánach Maoine Áitiúla (CMÁ), a cuireadh san áireamh in ioncam cánach roimh 2018. Le héifeacht ón 1 Eanáir 2018, déanann na Coimisinéirí Ioncaim fáltais CMÁ a íoc go díreach isteach sa Chiste Rialtais Áitiúil, seachas go neamhdhíreach tríd an bPríomh-Chiste.

- 1.7** Fuarthas €60.3 billiún san iomlán d'fháltais sa Phríomh-Chiste in 2018, agus is é chánacha a bhí i gceist leis an gcuid ba mhó (92%). €60.2 billiún san iomlán a bhí i gceist leis na heisiúintí in 2018, ina raibh eisiúintí le haghaidh seirbhísí vótáilte (84%), seirbhísí fiachais náisiúnta (10%), ranníocaíochtaí leis an AE (4%) agus caiteachas neamhvótáilte eile (2%). Féach ar Fíor 1.4.

Fíor 1.4 Fáltais agus eisiúintí an Phríomh-Chiste, 2018

Foinse: Cuntais airgeadais 2018

Cáin agus fáltais eile an Stáitchiste

- 1.8** Tháinig méadú de €1.9 billiún ar na fáltais iomlána sa Phríomh-Chiste in 2018. Ba é seo an toradh glan ar mhéadú €4.8 billiún a bhain le cánacha agus laghdú €2.9 billiún i bhfáltais eile.

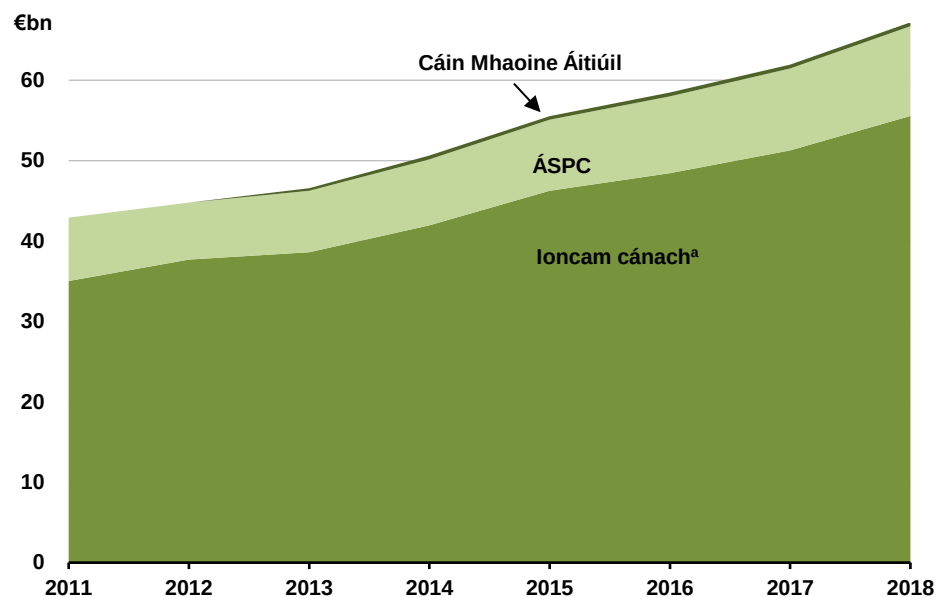
Fáltais chánach

- 1.9** In 2018, chuaigh athruithe struchtúracha¹ i bhfeidhm ar fháltais chánach sa Phríomh-Chiste agus mar thoradh air sin íocadh fáltais mhótarchánach de €977 san iomlán sa Chiste, agus den chéad uair ó tugadh isteach é, ní raibh aon fháltais sa Chiste ón gCáin Mhaoine Áitiúil (€477 milliún in 2017).

- 1.10** Chun deireadh a chur le héifeachtaí an athstruchtúraithe ar an treocht i bhfáltais, i Fíor 1.5 (thar-) rianáitear fáltais chánach agus Árachas Sóisialach Pá-Choibhneasa (ÁSPC)² idir 2011 agus 2018 beag beann ar cad é an comhlacht lenar íocadh na fáltais.

¹ Tugtha isteach leis an Acht um Sheirbhísí Uisce 2017.

² Íoctar fáltais ÁSPC isteach sa Chiste Árachais Shóisialaigh.

Fíor 1.5 Fáltais ioncaim chánach agus ÁSPC, 2011 go 2018

Foinsí: Cuntais airgeadais, cuntais Chiste Rialtais Áitiúil agus cuntais an Chiste Árachais Shóisialaigh, 2011 go 2018

Nóta: a Áirítear le hioncam cánach na cánaigh go léir a íoctar isteach sa Phríomh-Chiste ach amháin maidir le dhá eisceacht. I gcás na tréimhse 2011 go 2017, áirítear inti freisin mótarcháin a íocadh isteach sa Chiste Rialtais Áitiúil le linn na tréimhse sin. Déantar Cáin Mhaoine Áitiúil (CMÁ), a íocadh isteach sa Phríomh-Chiste roimh 2018, a eisiáil agus a thuairisciú ar leithligh. Ó 2018 ar aghaidh, íoctar CMÁ isteach sa Chiste Rialtais Áitiúil.

1.11 In 2018, tháinig méadú €5.2 billiún (8%) ar cháin agus ÁSPC a bailíodh agus méadaíodh fáltais faoi bheagnach gach uile cheannteideal cánach.

- Tháinig méadú €2.2 billiún (27%) ar fháltais Chánach Corparáide i gcomparáid le 2017, rud a léirigh leibhéal bhrabúsachta corparáidí níos airde sa gheilleagar, chomh maith leis an tionchar ar aithint ioncaim ó athrú ar chaighdeán chuntasaíochta idirnáisiúnta.
- Tuairiscíodh fás de €1.2 billiún (6%) ar bhonn bliain ar bhliain sna fáltais Chánach Ioncaim. Tháinig méadú €1.1 billiún (10%) ar fháltais ÁSPC (ar bhailigh na Coimisinéirí Ioncaim agus ar íocadh isteach sa Chiste Árachais Shóisialaigh iad).
- Tháinig méadú de bheagnach €1 billiún (7%) ar fháltais CBL.
- Tháinig laghdú € 507 milliún (9%) ar dhleachtanna máil in 2018.

Fáltais Státhiste eile

1.12 Áiríodh ar fháltais an Státhiste in 2017 fáiltas caipitil aon uaire de € 3.4 billiún a d'eascair as díol 29% de scairsheilbh an Stáit in AIB. Níor tharla aon idirbhearta dá leithéid in 2018.

1.13 Tháinig méadú €542 milliún ar an gcatagóir 'fáltais chaipitil eile' in 2018, go príomha mar gheall ar aisíocaíochtaí iarmhéideanna neamhúsáidte suntasacha ón gCiste Réitigh Foras Creidmheasa de €240 milliún agus Ciste na gComhar Creidmheasa de €238 milliún. (Déanfar níos mó plé ar seo thíos).

Eisiúintí an Phríomh-Chiste

1.14 B'ionann eisiúintí an Phríomh-Chiste in 2018 agus €60.2 billiún (2017: €56.47 billiún).

- Tháinig méadú €4.1 billiún ar eisiúintí le haghaidh seirbhísí vótáilte. Tá ceithre roinn freagrach as níos mó ná trí cheathrú den chaiteachas vótáilte. Cé gur fhan eisiúintí don Roinn Gnóthaí Fostaíochta agus Coimirce Sóisialaí réasúnta seasmhach, tháinig méaduithe móra ar na heisiúintí in 2018 don Roinn Tithíochta, Pleanála agus Rialtais Áitiúil (€1.3 billiún), don Roinn Sláinte (€1.2 billiún) agus don Roinn Oideachais agus Scileanna (€0.4 billiún).
- Bhí íocaíochtaí de bheagnach €6 billiún a bhain le seirbhísí iasachta a rinne an GBCN 4.2% níos ísle bliain i ndiaidh bliana ná in 2017, rud a léiríonn laghduithe ar chostas na hiasachta (Féach ar Fíor 1.8).
- Mhéadaigh ranníocaíocht bhliantúil na hÉireann le buiséad an AE 25% go €2.5 billiún in 2018. Is é an phríomhchuid de ranníocaíocht na hÉireann ná íocaíochtaí gaolmhara ollioncaim náisiúnta (OIN) arbh ionann iad agus €1.98 billiún in 2018 (2017: €1.47 billiún).

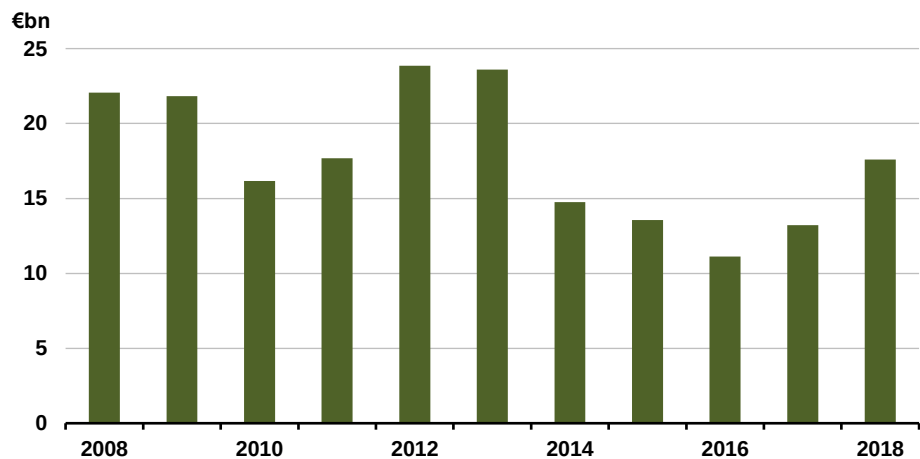
Sócmhainní an Stáitchiste

Airgead tirim agus sócmhainní airgeadais

1.15 Tháinig méadú ar leibhéal an airgid tirim agus sócmhainní airgeadais eile atá sa Stáitchiste ó €13.2 billiún ag deireadh 2017 go €17.6 billiún ag deireadh 2018 (féach ar Fíor 1.6). Sa mhéadú de €4.4 billiún, nó 33%, léirítear tionchair bharrachas an Stáitchiste de €99 milliún agus glaniasachtaí airgid tirim de €4.3 billiún sa bhliain. Féach ar larscríbhinn 1B, Fíor 1B.2.

1.16 Ar 31 Nollaig 2018, áiríodh le hairgead tirim agus sócmhainní airgeadais an Stáitchiste €1,558 milliún i ndáil le nótaí ráthaithe na Gníomhaireachta Airgeadais do Thithe agus €85 milliún do nótaí ráthaithe meántéarmacha a bhaineann le Corparáid Baincéireachta Straitéiseach na hÉireann (CBSÉ). B'fhéidir nach mbeidh na sócmhainní seo inréadaithe go héasca ag brath ar choinníollacha an mhargaidh.

Fíor 1.6 Sócmhainní airgid tirim agus sócmhainní airgeadais eile atá i seilbh an Stáitchiste, 2008 go dtí 2018

Foinse: Cuntais Airgeadais 2008 go 2018

Íasachtaí agus airleacain eisithe ag an Státhiste

- 1.17** Seachas na hiasachtaí don Ghníomhaireacht Airgeadais do Thithe agus CBSÉ, bhí íasachtaí agus airleacain de €2 bhiliún san iomlán a soláthraíodh ón bPríomh-Chiste gan íoc ag deireadh 2018 — méadú €42 milliún i gcomparáid le 2017. Tá na gluaiseachtaí agus na hiarmhéideanna a bhí gan íoc do na mórchatagóirí íasachtaí agus airleacan ag deireadh gach bliana ó 2014 léirithe in Iarscríbhinn 1B.1.
- 1.18** I dteannta na n-iasachtaí agus na n-airleacan seo, tá an Príomh-Chiste i dteideal aisíocaíocht a fháil ar iarmhéideanna beaga gan íoc sa Chiste Réitigh Foras Creidmheasa agus i gCiste na gComhar Creidmheasa.

An Ciste Réitigh Foras Creidmheasa

- 1.19** Bhunaigh Acht an Bhainc Ceannais agus na bhForas Creidmheasa (Réiteach) 2011 (Acht 2011) córas réitigh le haghaidh institiúidí creidmheasa agus comhair chreidmheasa in Éirinn. Bunaíodh an Ciste Réitigh Foras Creidmheasa (an ciste réitigh) faoin reachtaíocht seo chun tacú le gníomhaíochtaí réitigh sa Stát, agus is é an Banc Ceannais a bhainistíonn agus a riarann é.
- 1.20** Ar dtús, thug an tAire Airgeadais €250 milliún leis an gciste réitigh i mí na Nollag 2011 chun freastal ar na costais réitigh a bhíodhas ag súil leo ag an am le haghaidh gníomhartha a rinneadh faoi Acht 2011. Níor tháinig costais réitigh den sórt sin chun cinn a mhéid a rabhtas ag súil leo agus i mí na Samhna 2018, threoraigh an tAire an € 240 milliún den ranníocaíocht seo a thabhairt ar ais don Phríomh-Chiste.
- 1.21** Cé go bhféadfaí an ciste réitigh agus na cumhachtaí faoi Acht 2011 a chur i bhfeidhm i dtosach ar bhainc agus ar chomhair chreidmheasa, ní chuirtear i bhfeidhm iad a thuilleadh ar bhainc, a tháinig faoi Shásra Réitigh Aonair an Bhainc Cheannais Eorpaigh ó thús 2016. Is iad comhair chreidmheasa an t-aon institiúid airgeadais a chuireann leis an gciste réitigh anois.
- 1.22** Úsáideadh an ciste réitigh ó achtaíodh é in 2011 chun dreasachtaí airgeadais a sholáthar d'institiúidí creidmheasa chun aistriú sócmhainní agus dlíteanas a éascú, agus chun costais an Bhainc Ceannais maidir le comhair chreidmheasa a réiteach agus a fheidhmeanna faoi Acht 2011 a chomhlíonadh.
- 1.23** I mí an Mheithimh 2019, d'fhoilsigh an Roinn Airgeadais, i gcomhar leis an mBanc Ceannais, páipéar comhairliúcháin i ndáil le hathruithe féideartha ar mhaoiniú an chórais réitigh do chomhair chreidmheasa. Rinneadh suntas de sa pháipéar gurbh ionann glan-sócmhainní an chiste amháin an 31 Nollaig 2018 agus €28.45 milliún san iomlán. Tar éis dul i dteagmháil leis an mBanc Ceannais, chinn an Roinn Airgeadais gurb é an leibhéal sprice don chiste réitigh ná €65 milliún agus go socrófaí tobhaigh ag ráta a bhainfeadh an sprioc seo amach faoin mbliain 2024.
- 1.24** Tá athbhreithniú breise ar an gciste réitigh beartaithe do 2024. Coimeádfaidh an ciste an t-iarmhéid de €10 milliún (a bhaineann leis na bunchistí a chuir an tAire chun cinn, nár aisíocadh) go dtí go mbeidh an chéad athbhreithniú eile curtha i gcrích in 2024.

Ciste na gComhar Creidmheasa

- 1.25** I mí na Nollag 2012, thug an tAire Airgeadais € 250 milliún mar airleacan do Chiste na gComhar Creidmheasa chun comhair chreidmheasa a athstruchtúrú faoi Alt 57 den Acht um Chomhar Creidmheasa agus Comhoibriú le Rialtóirí Thar Lear 2012.
- 1.26** I mí na Samhna 2018, cuireadh €238 milliún ar ais chuig an Stáitchiste ag fágáil iarmhéid €13.16 milliún sa chiste. Áirítear leis seo €12 milliún den tsuim a thug an tAire mar airleacan in 2012, nár aisíocadh fós. Tá sé beartaithe an ciste a mhéadú go €30 milliún faoi 2024, trí thobhaigh a ghearttar ar chomhair chreidmheasa.

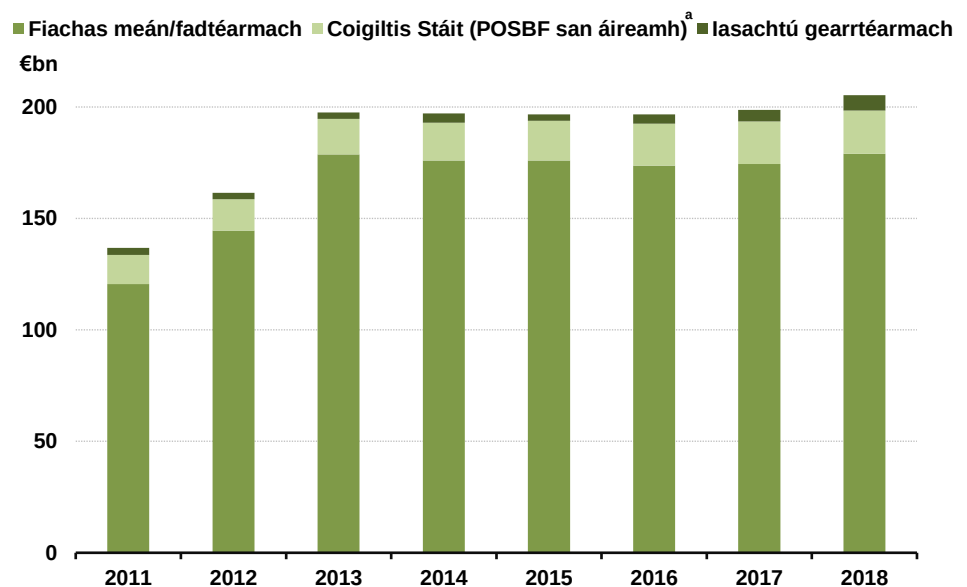
Dliteanais an Stáitchiste

- 1.27** Tá mionsonraí faoi dhliteanais an Stáitchiste i gcuid a dó de na Cuntais Airgeadais. Ina theannta sin, foilsíonn an Roinn Airgeadais tuarascáil bhliantúil ar fhiachas poiblí in Éirinn.

An fiachas náisiúnta

- 1.28** B'ionann an t-ollfhiachas náisiúnta in Éirinn agus €205.3 billiún ag deireadh 2018, agus léirítear leis sin méadú €6.6 billiún ó 2017 (Fíor 1.7).

Fíor 1.7 An tOllfhiachas Náisiúnta ag parluachanna infhuascailte, deireadh 2011 go dtí deireadh 2018

Foinse: Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta

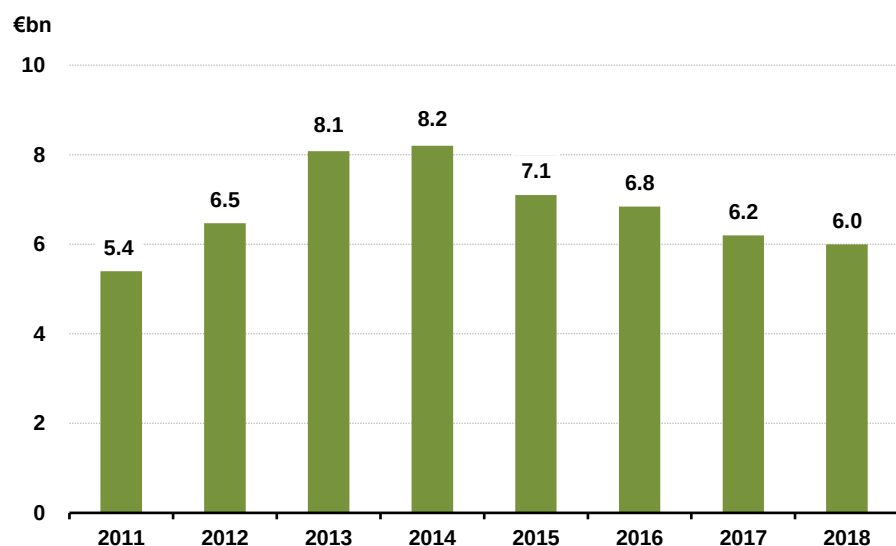
Nóta: a Déantar formhór na n-iasachtaí faoi Chiste Bhanc Taisce an Phoist (POSBF) a ionchorprú sa bhfiachas náisiúnta trí rud ar a dtugtar airleacain modhanna agus bealaí.

- 1.29** Fiachas meántéarmach agus fadtéarmach a bhí i gceist le 87% (€179 billiún) den ollfhiachas náisiúnta ag deireadh 2018. Cuimsíodh ann go príomha iasachtaí i bhfoirm bannaí rialtais (€131.8 billiún), agus iasachtaí a fuarthas faoi Chlár Tacaíochta Airgeadais an Aontais Eorpaigh/an Chiste Airgeadaíochta Idirnáisiúnta d'Éirinn (€44.9 billiún).
- 1.30** Is ionann an fiachas as na scéimeanna coigiltis Stáit éagsúla agus €17.3 billiún amhail deireadh 2018. Ina theannta sin, ba é €2.1 billiún san iomlán¹ iad na hiasachtaí gearrthéarmacha ó Chiste Bhanc Taisce an Phoist (POSBF).
- 1.31** B'ionann an fiachas gearrthéarmach agus €6.9 billiún den ollfhiachas náisiúnta ag deireadh 2018 i gcomparáid le €5.2 billiún ag deireadh 2017.² Is éard a bhí san iasachtaíocht ag deireadh 2018 ná fiachas 'bannaí gearrthéarmacha' de €6.4 billiún agus €537 milliún i gcistí barrachais a aistríodh ó chuntas barrachais airgid an chaiteachais phoiblí ag deireadh na bliana.³

Costais sheirbhísiú an fhiachais

- 1.32** Bhí costas na seirbhíse fiachais do 2018 díreach faoi bhun €6 billiún, thíos faoi 4.2% ar figiúirí 2017 (Fíor 1.8). Cuimsíonn sé seo ús a íocadh ar an ollfhiachas náisiúnta os cionn €5.7 billiún, ús a íocadh ar airgead tirim agus sócmhainní airgeadais eile de €65 milliún, agus táillí agus speansais oibriúcháin de €169 milliún.
- 1.33** Lean meánchostas na hiasachtaíochta Stáit le bheith ag dul i laghad in 2018. Ag deireadh na bliana, measadh gurbh é 2.6% (deireadh 2017: 3%) meánchostas ualaithe foriomlán sheirbhísiú an ollfhiachais náisiúnta (féach ar Fíor 1.9 (ar an gcéad leathanach eile)).

Fíor 1.8 Costais sheirbhísiú an fhiachais, 2011 go 2018 (ar bhonn airgid tirim)^a

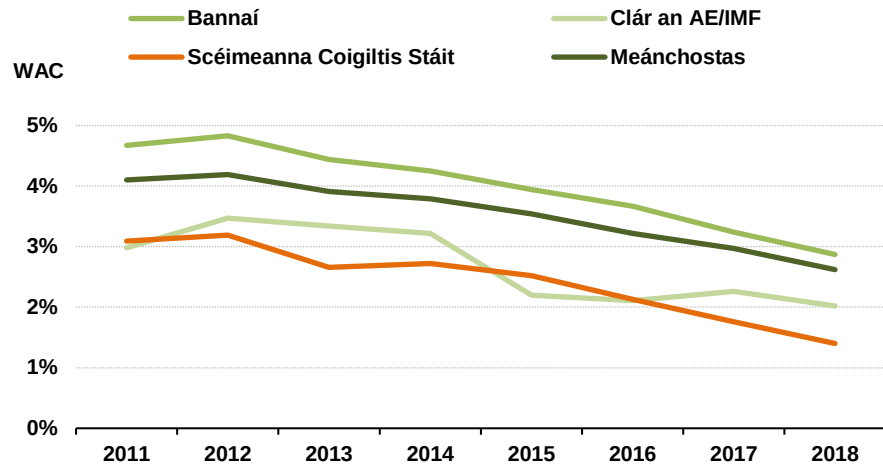
Foinse: Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta

Nóta: a I gcomhair 2011 go 2014, tá san áireamh i gcostais sheirbhísiú an fhiachais íocaíocht an chiste fiachmhúchta, a tháinig chun deiridh i gcomhair 2015 de réir an Achta Airgeadais, 2014.

1 Sna Cuntais Airgeadais, cuirtear síos air seo mar iasachtaí gearrthéarmacha an Státhiste, arna dtarraingt anuas mar chuid de bhealaí agus modhanna chun riachtanais an Státhiste a mhaoiniú ó roinnt cistí atá faoi rialú an Aire Airgeadais.

2 Tá aibíocht bhunaidh níos lú ná aon bhliain amháin ag an bhfiachas gearrthéarmach.

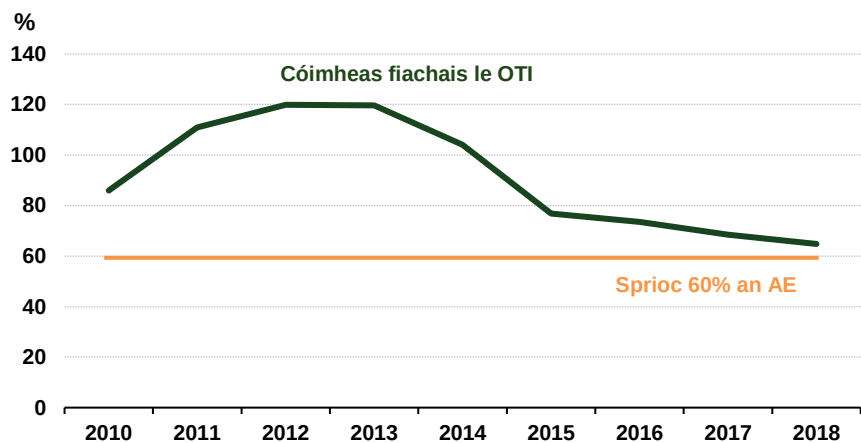
3 Taifeadtar na hiasachtaí agus na haisíocaíochtaí a bhaineann le barrachas cistí a choinnítear i gcuntas soláthair an Pháimháistir Ghinearálta i gcuntas barrachais airgid an chaiteachais phoiblí.

Fíor 1.9 Meánchostas ualaithe an ollfhiachais náisiúnta, 2011 go 2018

Foinse: Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta

Spríoc d'fhiachas an rialtais ghinearálta

- 1.34** Tá fiachas an rialtais ghinearálta ina shlat tomhais níos cuimsithí ar fhiacha atá le híoc ag an Stát ná an fiachas náisiúnta. Slat tomhais caighdeánaithe idirnáisiúnta atá ann agus tá sé de cheangal dlí ar thíortha uile an AE é a thuairisciú faoi Chonradh Maastricht.¹
- 1.35** De réir rialacha fíoscacha na hEorpa, níor cheart go rachadh fiachas rialtais ghinearálta na mBallstát thar 60% den Olltáirgeacht Intíre (OTI), nó mura n-éiríonn leo amhlaidh a dhéanamh, ba cheart go mbeadh sé ag laghdú go seasta i dtreo thairseach an 60%. Bhí fiachas an rialtais ghinearálta in Éirinn ag seasamh ag 65% ag deireadh 2018 - díreach 5% os cionn na tairsí. Tá luaite ag an Roinn Airgeadais go bhféadfadh sé nach mbeadh an tairseach sin chomh hoptamach sin i gcás na hÉireann, ag féachaint don díchumadh a bhaineann le OTI na hÉireann. Dá bhrí sin, tá an Rialtas tar éis glacadh le sprioc fiachais 55% den OTI chun críocha an bheartais fhioscaigh ghearrthéarmaigh, agus sprioc de 45% den OTI atá le bheith bainte amach faoi 2025.

Fíor 1.10 Cóimheas fiachais phoiblí le OTI in Éirinn, 2010 go 2018

¹ Ciallaíonn fiachas an rialtais ghinearálta dliteanais fiachais an rialtais láir, an rialtais áitiúil, agus cistí rialtais, seachas fiachais atá dlite ó earnáil rialtais amháin go ceann eile.

Foinse: An Phríomh-Oifig Staidrimh

Iarscríbhinn 1A Staitisticí airgeadais rialtais an Phríomh-Oifig Staidrimh

Ceanglaíonn údarás staidrimh an Aontais Eorpaigh, Eurostat, ar gach Ballstát raon staitisticí airgeadais a tháirgeadh a chomhlíonann sainmhínithe agus caighdeáin shonraithe.

Tá an Phríomh-Oifig Staidrimh (CSO) freagrach as staitisticí airgeadais rialtais na hÉireann a thuairisciú go hoifigiúil.

Cuimsíonn aschuir airgeadais rialtais an CSO agus staitisticí an rialtais ghinearálta, a tháirgtear ar bhonn débhlíantúil, na príomhráitis seo a leanas

- Tábla 1 — idirbhearta an rialtais ghinearálta: ioncam, caiteachas, maoiniú agus easnamh
- Tábla 2 — an rialtas ginearálta: glanfhiúchas, ollfhiachas agus glanfhiachas
- Tábla 3 — an rialtas ginearálta: aicmiú mionsonraithe ioncaim agus aschuir
- Tábla 4 — an rialtas ginearálta: rangú mionsonraithe caiteachais agus tomhaltais
- Tábla 5 — idirbhearta airgeadais an rialtais ghinearálta
- Tábla 6 — cláir chomhardaithe an rialtais ghinearálta glanfhiúchas ag luach an mhargaidh seachas dliteanais phinsin
- Tábla 7 — ollfhiachas agus glanfhiachas an rialtais ghinearálta.

Chun críche staitisticí airgeadais an rialtais ghinearálta a thiomsú, cuimsítear le hearnáil an rialtais ghinearálta an rialtas láir agus an rialtas áitiúil araon, chomh maith le comhlachtaí neamhthráchtála faoi úinéireacht an Stáit agus cistí buiséadacha breise, na comhlachtaí tithíochta faofa móra agus ospidéal dheonacha.

Tá liosta iomlán na n-eintiteas atá san áireamh foilsithe ar shuíomh gréasáin na Príomh-Oifige Staidrimh. Cuimsítear leis sé seo sonraí a bhaineann le 4,278 eintiteas - 3,964 scoil agus 314 eintiteas eile.

Iarscríbhinn 1B Táblaí sonraí

Fíor 1B.1 Iasachtaí agus airleacain, 2014 go 2018

	2014	2015	2016	2017	2018
	€m	€m	€m	€m	€m
An Ciste Eorpach um Rátháíocht Talmhaíochta					
Iarmhéid tosaigh	715	677	599	770	740
Aisíocaíochtaí	(715)	(677)	(599)	(770)	(740)
Iasachtaí eisithe	677	599	770	740	725
Iarmhéid deiridh	677	599	770	740	725
An Ciste Árachais Shóisialaigh					
Iarmhéid tosaigh	15	—	—	—	—
Aisíocaíochtaí	(4,015)	(4,365)	(1,370)	—	—
Airleacain	4,000	4,365	1,370	—	—
Iarmhéid deiridh	—	—	—	—	—
An Ciste Cúitimh Árachais					
Iarmhéid tosaigh	933	833	812	706	636
Aisíocaíochtaí	(100)	(100)	(106)	(70)	—
Iasachtaí eisithe	—	79	—	—	—
Iarmhéid deiridh	833	812	706	636	636
Tacaíocht chobhsaíochta an AE don Ghréig					
Iarmhéid tosaigh ^a	346	346	347	347	347
Iarmhéid deiridh	346	346	347	347	347
Iasachtaí agus airleacain eile					
Iarmhéid tosaigh	178	273	177	194	236
Comhshó aisíocaíochtaí / iasachtaí ^b	(157)	(260)	(164)	(181)	(193)
Iasachtaí eisithe	252	164	180	225	250
Iarmhéid deiridh	273	177	194	236	293

Foinse: Cuntais Airgeadais 2014 go 2018. Is de bharr slánaithe is cosúil aon difríochtaí a bheith ann.

- Nótaí:
- a Is é €346 milliún an méid a eisíodh in 2010. Rinneadh iarmhéid na n-iasachtaí a athshonrú in 2016 leis an méid iomlán a bhí amuigh a léiriú.
 - b In 2016, rinneadh ranníocaíocht chaipitil d'iasacht €96 milliún d'Uisce Éireann. Ba idirbheart neamh-airgead tirim é seo ach tháinig laghdú €96 milliún (a áirítear i bhfigiúr an €164 milliún atá ar taispeáint) ar shuim na n-iasachtaí a bhí gan íoc ag deireadh 2016.

Fíor 1B.2 Gluaiseachtaí in airgead tirim agus iarmhéideanna sócmhainní airgeadais an Státhiste, 2014 go dtí 2018

Gluaiseacht sa bhliain	2014	2015	2016	2017	2018
	€m	€m	€m	€m	€m
Iarmhéid amhail an 1 Eanáir	23,601	14,759	13,554	11,119	13,217
Glaniasachtaí/(aisíocaíocht) an Státhiste sa bhliain	(653)	(1,141)	(1,417)	193	4,276
Barrachas/(easnamh) an Státhiste	(8,189)	(64)	(1,018)	1,906	99
Iarmhéid amhail an 31 Nollaig	14,759	13,554	11,119	13,217	17,593

Comhdhéanamh an airgid tirim agus na sócmhainní airgeadais amhail an 31 Nollaig	2014	2015	2016	2017	2018
	€m	€m	€m	€m	€m
Cuntas an Státhiste agus CSRA ^a	4,089	7,964	8,385	10,533	15,338
Taiscí bainc thráchtála	5,540	1,779	199	—	—
Billí státhiste neamh-Éireannacha	1,474	1,184	—	—	—
Nótaí ráthaithe meántéarmacha ón CBSÉ ^b	—	—	85	85	85
Nótaí ráthaithe na Gníomhaireachta Airgeadais do Thithe	3,145	2,424	2,032	1,742	1,558
Maoiniúchán comhthaobhach	511	203	418	857	612
Iarmhéid amhail an 31 Nollaig	14,759	13,554	11,119	13,217	17,593

Foinse: Cuntais Airgeadais 2014 go 2018. Is de bharr slánaithe is cosúil aon difríochtaí a bheith sna hiomláin.

- Nótaí:
- a Áirítear leis seo iarmhéid de €310,000 a choinnítear sa Chuntas Fuascailte Seirbhísí Caipitiúla (CSRA) (2017: €357,000).
 - b Bunaíodh Corparáid Baincéireachta Straitéiseach na hÉireann (CBSÉ) faoin Acht um Chorporáid Baincéireachta Straitéiseach na hÉireann, 2014. Tá sé d'aithne aici a chinntiú go mbeidh rochtain ar mhaoiniú solúbtha ar fáil do ghnóthais bheaga agus mheánmhéide na hÉireann ach éascaíocht a dhéanamh ar mhaoiniú ar chostas níos ísle agus ar tháirgí níos solúbtha. Is leis an Aire Airgeadais amháin an scairchaipiteal arna eisiúint ag an CBSÉ.

